

TURKEY RIGHTS MONITOR

Sayı 91 | 14-20 Mart 2022

KEYFİ GÖZALTI VE TUTUKLAMALAR

Hafta boyunca savcılar en az 50 kişi hakkında Gülen hareketiyle irtibatlı oldukları gerekçesiyle gözaltı kararı verdi. Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklama Çalışma Grubu (WGAD) tarafından Ekim 2020'de yayımlanan bir [görüş belgesinde](#) söz konusu grupla bağlantılı olduğu iddia edilen kişilerin geniş çaplı ve sistematik olarak hürriyetinden mahrum bırakılmasının insanlığa karşı suç teşkil edebileceği belirtildi. Derneğimiz 15 Temmuz darbe girişiminden bu yana gerçekleşen Gülen hareketi bağlantılı toplu gözaltı uygulamalarını detaylı bir [veritabanı](#) vasıtasıyla sistematik olarak kayda geçirmektedir.

15 Mart: Hasta mahkum Hayri Kardeş, cezaevinden tahliyesinden 10 gün sonra bir hastanede hayatını kaybetti.

18 Mart: Bir Adana mahkemesi, 84 yaşındaki ağır hasta mahkum Mehmet Emin Özkan'ı, duruşmasına videokonferans yoluyla dahi katılamayacak halde olmasına rağmen, cezaevinde tutmaya karar verdi.

KEYFİ YAŞAM HAKKI İHLALLERİ

14 Mart: Diyarbakır'daki bir temyiz mahkemesi, 2017 yılındaki Nevruz kutlamaları sırasında 23 yaşındaki bir üniversite öğrencisini öldüren polis memuruna karşı herhangi bir yasal suçlama yöneltilemeyeceğine hükmetti.

ZORLA KAYBEDİLMELER

Hafta boyunca, 2016-2018 yılları arasındaki olağanüstü hal döneminde görevinden ihraç edilen ve 6 Ağustos 2019 tarihinde ortadan kaybolduğu ihbar edilen eski kamu çalışanı [Yusuf Bilge Tunç'tan](#) bir haber alınmadı.

Tunç'un ortadan kaybolması 2016 yılından bu yana yaşanan ve Türk hükümetinin dahil olduğuna dair güçlü bulgular içeren bir dizi zorla kaybedilme vakasının son örneklerinden biri oldu.

18 Mart: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Türk makamlarının Yusuf Bilge Tunç'un kaybolmasına ilişkin etkili bir soruşturma yürütmediği yönündeki bir başvuruyu reddetti.

TOPLANTI VE ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜ

14 Mart: İstanbul'da polis, zamlara karşı düzenlenen bir protestoya müdahale ederek 10 kişiyi geçici olarak gözaltına aldı.

14 Mart: Eskişehir'de polis bir gençlik örgütlenmesinin üç üyesini gözaltına aldı. Gözaltına alınan kişiler 16 Mart günü serbest bırakıldı.

14 Mart: Van Valiliği, il sınırları içerisinde her türlü açık hava toplantı ve gösterisini 15 gün boyunca yasakladı.

15 Mart: Ankara'da polis, toplu taşıma fiyatlarındaki zamlara karşı yapılan bir gösteriye müdahale ederek dokuz kişiyi geçici olarak gözaltına aldı.

16 Mart: Diyarbakır'da polis, 24 kadın hakları aktivistini Dünya Kadınlar Günü vesilesiyle düzenlenen gösterilere katılımlarıyla bağlantılı olarak gözaltına aldı.

17 Mart: Bir Diyarbakır mahkemesi, 79 yaşındaki barış aktivisti Meryem Soylu'yu, terörizm suçlamalarıyla 6 yıl 3 ay hapis cezasına mahkum etti. Soylu'nun Kürt çoğunluklu güneydoğu bölgesinde yaşanan silahlı çatışmalarda hayatını kaybeden kişilerin akrabalarıyla dayanışma amaçlı bir dernekteki üyeliği, mahkeme tarafından cezanın gerekçesi olarak gösterildi.

17 Mart: Mersin'de polis, aralarında mahkum yakınlarıyla dayanışma amaçlı bir derneğin bir yöneticisinin de bulunduğu dört kişiyi gözaltına aldı.

18 Mart: Ankara'da polis, bir adliye binası önünde bir hasta mahkumun tahliyesini talep etmek üzere gösteri düzenleyen bir kişiyi gözaltına aldı.

18 Mart: İstanbul'da polis, Adli Tıp Kurumu önünde bir hasta mahkumun tahliyesini talep etmek için protesto gerçekleştiren bir kişiyi gözaltına aldı.

20 Mart: Sosyal medyada geniş çaplı olarak paylaşılan bazı videolarda Adana polisi, hükümete karşı protesto düzenleyen bir dini gruba karşı orantısız güç kullanırken görüldü.

20 Mart: İstanbul'da polis bir Nevruz kutlamasına müdahale ederek 86 kişiyi geçici olarak gözaltına aldı.

İFADE VE BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ

15 Mart: İnsan hakları aktivisti Acun Karadağ, bir aile üyesinin cenazesine katılmak üzere Hollanda'dan gelen kardeşinin cumhurbaşkanına hakaret ettiği suçlamasıyla havalimanı polisi tarafından gözaltına alındığını duyurdu.

15 Mart: Bir İstanbul mahkemesi, gazeteci Zekine Türkeri'yi, sosyal medyada terör propagandası yaptığı suçlamasıyla 1 yıl 6 ay 22 gün hapis cezasına mahkum ederek hükmün açıklanmasını geri bıraktı.

15 Mart: Ankara savcılığı, HDP yöneticisi Veli Saçılık hakkında sosyal medya mesajları nedeniyle bir soruşturma başlattı.

15 Mart: Emniyet Genel Müdürlüğü, 2021 yılında paylaşımları nedeniyle toplam 106.000 sosyal medya hesabı hakkında soruşturmalar yürütüldüğünü duyurdu.

15 Mart: Bir Van mahkemesi, sosyal medyada paylaştığı bir mesaj nedeniyle yargılanan HDP yöneticisi Handan Karakoyun'un beraatına hükmetti.

16 Mart: Anayasa Mahkemesi, 2013 yılında muhalefete yakın Cumhuriyet gazetesine getirilen üç günlük bir reklam yasağının ifade ve basın özgürlüğü ihlali teşkil ettiğine hükmetti.

17 Mart: Gaziantep'te polis, sosyal medyada cumhurbaşkanına hakaret ettikleri ve terör örgütü propagandası yaptıkları suçlamasıyla altı kişiyi gözaltına aldı.

17 Mart: Ankara savcılığı, önde gelen insan hakları savunucusu Şebnem Korur Fincancı hakkında, yurtdışında yaşayan bir gazetecinin YouTube kanalına çıkması nedeniyle soruşturma başlattı.

17 Mart: Bir Diyarbakır mahkemesi, Kürt azınlığın durumuna yönelik yayınlarıyla bilinen Etkin haber ajansı tarafından kullanılan bir web sayfasına erişim engeli getirdi.

18 Mart: İstanbul'da polis, Kürt müzisyen Çiya Şenses'i gözaltına aldı. Gözaltı nedeni açıklanmayan Şenses, ertesi günü ifadesinin alınmasının ardından serbest bırakıldı.

18 Mart: Adana'da polis, sosyal medyada terör örgütü propagandası yaptıkları suçlamasıyla 10 kişiyi gözaltına aldı.

18 Mart: Bir Elazığ mahkemesi, içinde "Kürdistan" kelimesi geçen bir sosyal medya paylaşımı nedeniyle terörizm propagandası yapmakla suçlanan akademisyen Hifzullah Kutum'un beraatına hükmetti.

19 Mart: Yurtdışında yaşayan ve hükümete karşı eleştirel yayınlarıyla bilinen gazeteci Ahmet Dönmez, Stockholm'de iki kişinin saldırısına uğradı. Dönmez saldırı nedeniyle ciddi şekilde yaralandı.

19 Mart: Artvin'de bir ilçe kaymakamı, muhalif Halk TV kanalı tarafından ilçede düzenlenmesi planlanan bir canlı yayını yasakladı.

20 Mart: İstanbul'da polis, gazeteci Hayri Tunç'u, sosyal medya mesajları nedeniyle gözaltına aldı. Tunç ertesi günü serbest bırakıldı.

20 Mart: Diyarbakır'da polis, gazeteciler Ertuğ Bozkurt ve Mikail Barut'u gözaltına aldı.

İNSAN HAKLARI SAVUNUCULARI

17 Mart: Ankara savcılığı, önde gelen insan hakları savunucusu Şebnem Korur Fincancı hakkında, yurtdışında yaşayan bir gazetecinin YouTube kanalına çıkması nedeniyle soruşturma başlattı.

YARGI BAĞIMSIZLIĞI VE HUKUK DEVLETİ

16 Mart: Diyarbakır savcılığı, 18 avukat hakkında, avukatlık faaliyetleri nedeniyle soruşturma başlattı.

18 Mart: Hakimler ve Savcılar Kurulu (HSK), Gülen hareketiyle irtibatlı oldukları gerekçesiyle dört savcı ve bir hakimi görevden uzaklaştırdı.

KÜRT AZINLIK

15 Mart: Ankara savcılığı, HDP yöneticisi Veli Saçılık hakkında sosyal medya mesajları nedeniyle bir soruşturma başlattı.

15 Mart: Bir Van mahkemesi, sosyal medyada paylaştığı bir mesaj nedeniyle yargılanan HDP yöneticisi Handan Karakoyun'un beraatına hükmetti.

17 Mart: Bir Diyarbakır mahkemesi, 79 yaşındaki barış aktivisti Meryem Soylu'yu, terörizm suçlamalarıyla 6 yıl 3 ay hapis cezasına mahkum etti. Soylu'nun Kürt çoğunluklu güneydoğu bölgesinde yaşanan silahlı çatışmalarda hayatını kaybeden kişilerin akrabalarıyla dayanışma amaçlı bir dernekteki üyeliği, mahkeme tarafından cezanın gerekçesi olarak gösterildi.

17 Mart: Bir Diyarbakır mahkemesi, Kürt azınlığın durumuna yönelik yayınlarıyla bilinen Etkin haber ajansı tarafından kullanılan bir web sayfasına erişim engeli getirdi.

18 Mart: İstanbul'da polis, Kürt müzisyen Çiya Şenses'i gözaltına aldı. Gözaltı nedeni açıklanmayan Şenses, ertesi günü ifadesinin alınmasının ardından serbest bırakıldı.

18 Mart: Bir Elazığ mahkemesi, içinde "Kürdistan" kelimesi geçen bir sosyal medya paylaşımı nedeniyle terörizm propagandası yapmakla suçlanan akademisyen Hifzullah Kutum'un beraatına hükmetti.

19 Mart: Kocaeli'de bir Kürt öğrencinin, 2023 yılında iktidar partisine oy vermeyeceğini söylediği için ırkçı saldırıya uğradığı duyuruldu.

20 Mart: İstanbul'da polis bir Nevruz kutlamasına müdahale ederek 86 kişiyi geçici olarak gözaltına aldı.

CEZAEVİ KOŞULLARI

16 Mart: Bir Mersin cezaevi, siyasi mahkumların video aramalarını kısıtladı.

16 Mart: Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü (CTE) tarafından yayınlanan verilere göre, 28 Şubat günü itibarıyla Türkiye'deki cezaevlerindeki tutuklu ve mahkum

sayısı 309.558 oldu. Bir Avrupa Konseyi raporu, 2020 yılında cezaevinde bulunan nüfus oranının en yüksek olduğu üye ülkenin her 100.000 kişide 357 tutuklu ve mahkum ile Türkiye olduğunu, ayrıca Türkiye'nin üye ülkeler arasında 100 kişilik kapasiteye tekabül eden 127 tutuklu ve mahkum ile en kalabalık cezaevlerine sahip olduğunu açıklamıştı.

18 Mart: Gülen hareketiyle irtibatlı olduğu suçlamasıyla geçtiğimiz yıl uzun süreli bir hapis cezasına mahkum edilen eski istihbarat memuru Enver Altaylı'nın kızı, babasının "tehlikeli mahkum" olarak görüldüğü için son iki aydır tecritte tutulduğunu duyurdu.

19 Mart: Bir Kocaeli cezaevi, mahkumların kitap hakkını sınırlandırdı.

19 Mart: Bir Konya cezaevi, bir mahkumun hastaneye kaldırılma talebini reddetti.

20 Mart: Medyada yer alan haberlerde, bir İğdır cezaevinde bulunan 28 yaşındaki mahkum Sinan Kaya'nın şüpheli şartlar altında hayatını kaybettiği duyuruldu.

MÜLTECİLER VE GÖÇMENLER

18 Mart: Türk makamlarının, bazı Uygur mültecilerin vatandaşlık başvurusunu, "ulusal güvenlik" ve "toplumsal düzen" gerekçesiyle reddettiği duyuruldu.

İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE

18 Mart: Medyada yer alan haberlerde, Şubat 2022'de bir İğdır cezaevinde şüpheli şekilde hayatını kaybeden Sezer Alan'ın, ailesiyle son görüşmesinde gardiyanların şiddetine uğradığını açıkladığı duyuruldu.

18 Mart: Bir Elazığ cezaevinde gardiyanlar bir koğuş araması sırasında mahkumlara fiziksel saldırıda bulundu.

18 Mart: Bir İstanbul kadın cezaevinde gardiyanlar mahkumlara fiziksel saldırıda bulundu ve bazı kişisel eşyalara zarar verdi.

SINIR ÖTESİ KÖTÜ MUAMELE VE HAK İHLALLERİ

19 Mart: Yurtdışında yaşayan ve hükümete karşı eleştirel yayınlarıyla bilinen gazeteci Ahmet Dönmez,

Stockholm'de iki kişinin saldırısına uğradı. Dönmez saldırı nedeniyle ciddi şekilde yaralandı. Daha önce de, İsveç'te yerleşik bir diğer sürgün gazeteci olan Abdullah Bozkurt da benzer bir şiddete maruz kalmıştı.

KADIN HAKLARI

14 Mart: Yargıtay'da bir daire, bir kadın cinayetiyle yargılanan bir kişiye verilen ceza indirimini, cinayet kurbanı kadın katilin evlilik teklifini reddettiği gerekçesiyle "makul" buldu.

16 Mart: Diyarbakır'da polis, 24 kadın hakları aktivistini Dünya Kadınlar Günü vesilesiyle düzenlenen gösterilere katılımlarıyla bağlantılı olarak gözaltına aldı.

18 Mart: Kadın hakları aktivistleri, kadına karşı şiddetle mücadeleye yönelik bir hükümet taslağını kadınları korumakta yetersiz ve şiddet faillerine karşı fazla yumuşak olduğu için eleştirdi.